

OPISYAL NA TITULO AT BUOD

INIHANDA NG ABUGADO HENERAL

- Pinawawalang-bisa ang parusang kamatayan bilang pinakamataas na parusa sa mga taong mapapatunayang nagkasala ng pagpatay ng tao at papalitan ito ng habang-buhay na pagkakabilanggo nang walang posibilidad na parol.
- Magagamit nang retroaktibo sa mga taong nasentensiyahan na ng kamatayan.
- Isinasaad na ang mga taong napatunayang nagkasala ng pagpatay ng tao at nasentensiyahan ng habang-buhay nang walang posibilidad na parol ay dapat magtrabaho habang nasa bilangguan ayon sa iniatas ng Kagawaran ng mga Bilangguan at Rehabilitasyon.
- Nagtataas ng bahagi ng mga suweldo ng mga habambuhay

na bilanggo na maaaring gamitin sa restitusyon sa biktima.

BUOD NG TANTIYA NG PAMBATASANG TAGASURI NG KABUUANG EPEKTO SA PANANALAPI NG ESTADO AT LOKAL NA PAMAHALAAN:

- Kabuuang patuloy na pagbawas sa mga paggastos ng estado at county na may kaugnayan sa mga paglilitis ng pagpatay ng tao, mga pagsalungat na pambatas sa mga sentensiyang kamatayan, at ng mga bilangguan na humigit-kumulang \$150 milyon taun-taon sa loob ng ilang taon. Ang mga tantiyang ito ay maaaring maging mas mataas o mas mababa ng sampu-sampung milyong dolyar, depende sa iba't ibang mga dahilan.

PAGSUSURI NG PAMBATASANG MANUNURI

BATAYAN

Ang Pagpatay ng Tao ay May Kaakibat na Parusang Kamatayan

Ang unang digring pagpatay ay karaniwang inilalarawan bilang ang ilegal na pagpatay sa isang tao na (1) sinadya at pinagplanuhan o (2) naganap habang gumagawa ng ilang partikular na uri ng mga krimen, gaya ng pagkidnap. Maaari itong hatulan ng parusang habambuhay na pagkakakulong sa bilangguan ng estado at may posibilidad na palayain ng lupon ng parol ng estado pagkalipas ng hindi bababa sa 25 taon. Gayunpaman, ayon sa kasalukuyang batas ng estado, ang unang digring pagpatay ay maaaring hatulan ng parusang kamatayan o habambuhay na pagkakakulong na walang posibilidad ng parol kapag isinampa at napatunayan sa hukuman ang “mga natatanging pangyayari” ng krimen. Nakasulat sa kasalukuyang batas ng estado ang ilang natatanging pangyayari na maaaring isampa, gaya ng sa mga pangyayari kung saan isinagawa ang pagpatay para sa pera o kapag mahigit sa isang pagpatay ang naganap.

Mga Paglilitis para sa Parusang Kamatayan

Maaaring Buuin ng Dalawang Yugto ang Mga Paglilitis para sa Parusang Kamatayan. Ang unang yugto ng isang paglilitis ng pagpatay ng tao kung saan naghahabol ng parusang kamatayan ang tagausig ay kinasasangkutan ng pagtukoy sa kung nagkasala nga ng pagpatay ng tao ang nasasakdal at anumang mga natatanging pangyayari. Kung mahatulang nagkasala ang nasasakdal at napatunayan

na may natatanging pangyayari, ang pangalawang yugto ay kinasasangkutan ng pagtukoy sa kung dapat bang maghatol ng parusang kamatayan o habambuhay na pagkakabilanggo nang walang posibilidad ng parol. Ang mga paglilitis na ito ng pagpatay ng tao ay nagreresulta sa gastos sa mga hukuman ng paglilitis ng estado. Dagdag pa rito, gumagastos ang mga county para sa pag-uusig laban sa mga indibidwal na ito at para sa pagdependa sa mga indibidwal na walang pambayad ng abugado. Mula noong pinagtibay ang kasalukuyang batas sa parusang kamatayan sa California noong 1978, 930 indibidwal na ang nahatulan ng parusang kamatayan. Sa mga nakalipas na taon, humigit-kumulang 20 indibidwal ang nahahatulan ng parusang kamatayan taun-taon, sa average.

Mga Legal na Pag-apela sa Mga Parusang Kamatayan.

Ayon sa kasalukuyang batas ng estado, ang mga hatol ng parusang kamatayan ay awtomatikong inaapela sa Korte Suprema ng California. Sa “mga direktang pag-apela” na ito, ikinakatuwiran ng mga abugado ng mga nasasakdal na nagkaroon ng mga paglabag sa batas ng estado o batas na pederal ayon sa saligang-batas sa panahon ng paglilitis, gaya ng hindi nararapat na pagsasama o hindi pagsasama ng ebidensya sa paglilitis. Kung kukumpirmahin ng Korte Suprema ng California ang hatol at parusang kamatayan, maaaring hilingin ng nasasakdal sa Korte Suprema ng U.S. na repasuhin ang desisyon. Dagdag pa sa mga direktang pag-apela, ang mga kaso ng parusang kamatayan ay karaniwang inaapela nang malawakan sa mga hukuman ng estado at hukumang pederal. Ang mga pag-apela na ito,

PAGSUSURI NG PAMBATASANG MANUNURI

IPINAGPATULUY

na karaniwang tinatawag na mga petisyon para sa “habeas corpus,” ay binubuo ng mga salik ng kaso na iba sa mga salik na nabanggit sa mga direktang pag-apela (gaya ng paratang na mahina ang abugado ng nasasakdal). Ang mga legal na pag-apela na ito—na sinusukat mula sa oras kung kailan hinatulan ng parusang kamatayan ang indibidwal hanggang sa oras kung kailan nakumpleto ng indibidwal ang lahat ng pang-estado at pederal na paglilitis para sa legal na pag-apela—ay maaaring abutin nang ilang dekada bago makumpleto sa California.

Sa kasalukuyan, gumagastos ang estado ng humigit-kumulang \$55 milyon taun-taon para sa mga legal na pag-apela sa mga hatol ng parusang kamatayan. Sinusuportahan ng pondong ito ang Korte Suprema ng California, pati na rin ang mga abugadong nagtatrabaho sa Kagawaran ng Hustisya ng estado na nagnanais na ipagtanggol ang mga hatol ng parusang kamatayan na inaapela sa hukuman. Dagdag pa rito, sinusuportahan din nito ang iba’t ibang ahensya ng estado na may tungkulin na magbigay ng abugado sa mga indibidwal na hinatulan ng parusang kamatayan ngunit walang pambayad.

Pagpapatupad ng Parusang Kamatayan

Pabahay para sa Mga Presong Hinatulan ng Parusang Kamatayan. Noong Abril 2016, mula sa 930 indibidwal na hinatulan ng parusang kamatayan mula pa noong 1978, 15 na ang naipapatay, 103 na ang namatay bago pa maipataw ang parusa, 64 na ang nabigyan ng mas mababang sentensya ng mga hukuman, at 748 ang kasalukuyang nasa bilanguan ng estado habang naghihintay ng parusang kamatayan. Ang karamihan ng 748 preso na hinatulan ng parusang kamatayan ay nasa iba’t ibang yugto ng proseso ng direktang pag-apela o petisyon para sa habeas corpus. Ang mga lalaking preso na hinatulan ng parusang kamatayan ay kadalasang nakapiit sa Bilangguan ng Estado ng San Quentin (sa death row), habang nakapiit naman sa Bilangguan para sa Babae ng Central California sa Chowchilla ang mga babaeng preso na hinatulan ng parusang kamatayan. Sa kasalukuyan, ang estado ay mayroong iba’t ibang regulasyon at pamamaraang panseguridad na nagreresulta sa mas malalaking gastusin sa seguridad para sa mga presong ito. Halimbawa, ang mga preso na hinatulan ng parusang kamatayan ay kadalasang pinoposasan at binabantayan ng isa o dalawang pulis habang nasa labas ng selda. Dagdag pa rito, hindi gaya ng karamihan ng mga nasasakdal, ang mga preso na

hinatulan ng parusang kamatayan ay kailangang bigyan ng magkakahiwalay na selda sa kasalukuyan.

Ang Mga Pagpatay ay Kasalukuyang Hinaharang ng Mga Hukuman. Ang estado ay gumagamit ng lethal injection upang patayin ang mga preso na hinatulan ng parusang kamatayan. Dahil sa iba’t ibang legal na isyu hinggil sa mga pamamaraan sa lethal injection ng estado, wala pang naipapapatay na preso mula noong 2006. Ang estado ay kasalukuyang gumagawa ng mga pamamaraan upang maipagpatuloy na ang pagpatay.

PANUKALA

Pag-aalis ng Parusang Kamatayan para sa Unang Digring Pagpatay. Sa ilalim ng panukalang ito, hindi maaaring hatulan ng estado ang sinumang nasasakdal ng parusang kamatayan dahil sa unang digring pagpatay. Sa halip, ang pinakamabigat na parusang maibibigay ay ang habambuhay na pagkakabilanggo nang walang posibilidad na palayain ng lupon ng parol ng estado. (May isa pang panukala sa balotang ito—Proposisyon 66—na magpapanatili ng parusang kamatayan ngunit magpapaikli ng palugit para sa mga legal na pag-apela sa mga parusang kamatayan.)

Pagpapalit ng Sentensya sa Mga Preso Mula Parusang Kamatayan Patungong Habambuhay na Pagkakabilanggo nang Walang Posibilidad ng Parol. Ayon sa panukala, ang mga nasasakdal na kasalukuyang may hatol na parusang kamatayan ay hindi papatayin at bibigyan na lang ng sentensyang habambuhay na pagkakabilanggo nang walang posibilidad ng parol. Papayagan din ng panukalang ito ang Korte Suprema ng California na ilipat sa Mga Hukuman ng Paghahabol o hukuman ng paglilitis ng estado ang lahat ng kasalukuyan nitong direktang pag-apela sa parusang kamatayan at petisyon para sa habeas corpus. Reresolbahin ng mga hukumang ito ang anumang mga natitirang isyu na hindi nauugnay sa parusang kamatayan—gaya ng pagpapahayag ng pagiging inosente.

Mga Kinakailangan para sa Pagpapatrabaho ng Preso at Mga Danyos sa Biktima ng Krimen. Ayon sa kasalukuyang batas ng estado, kailangang magtrabaho ng mga preso—kasama na ang mga mamamatay-tao—habang nasa bilanguan sila. Pinapayagan ng mga regulasyon ng bilanguan ng estado ang ilang pagbubukod sa mga pag-aatas na ito sa pagtatrabaho, gaya ng para sa mga preso na masyadong mapanganib upang pasalihin sa mga programa ng pagtatrabaho. Dagdag pa rito, ang mga preso ay

PAGSUSURI NG PAMBATASANG MANUNURI

IPINAGPATULUY

maaaring atasan ng mga hukuman na magbayad ng danyos sa mga biktima ng krimen. Isinasaad ng panukalang ito na dapat magtrabaho ang bawat taong nagkasala ng pagpatay ng tao habang nasa bilangguan ng estado siya, at ibabawas sa kanyang suweldo ang anumang utang niya sa mga biktima ng krimen, alinsunod sa mga regulasyon ng estado. Dahil hindi binabago ng panukala ang mga regulasyon ng estado, maaaring hindi magbago ang mga kasalukuyang kagawian sa bilangguan kaugnay ng mga kinakailangan sa pagtatrabaho ng preso. Dagdag pa rito, mula 50 porsyento ay ginawang 60 porsyento ng panukala ang pinakamalaking halaga na maaaring ibawas sa suweldo ng mga preso na hinatulan ng habambuhay na pagkakabilanggo nang walang posibilidad ng parol para sa anumang mga utang sa mga biktima ng krimen. Saklaw din ng probisyong ito ang mga indibidwal na binigyan ng bagong sentensya mula parusang kamatayan patungong habambuhay na pagkakabilanggo sa ilalim ng panukala.

MGA EPEKTO SA PANANALAPI

Ang panukala ay magkakaroon ng ilang epekto sa pananalapi ng mga pamahalaan ng estado at lokal na pamahalaan. Ipinapaliwanag sa ibaba ang malalaking epekto sa pananalapi ng panukala.

Mga Paglilitis ng Pagpatay ng Tao

Mga Paglilitis sa Hukuman. Babawasan ng panukalang ito ang mga gastos ng estado at county na nauugnay sa ilang kaso ng pagpatay ng tao na ituturing na karapat-dapat para sa parusang kamatayan sa ilalim ng kasalukuyang batas. May dalawang pangunahing dahilan kung bakit mababawasan ang gastos para sa mga kasong ito kung hindi na opsyon ang parusang kamatayan. Una, magiging mas maikli ang ilang paglilitis. Ito ay dahil hindi na magkakaroon ng hiwalay na yugto para sa pagtukoy kung karapat-dapat ba ang parusang kamatayan. Maaari ding umikli ang iba pang mga aspeto ng mga paglilitis ng pagpatay ng tao. Halimbawa, maaaring maging mas mabilis ang pagpili ng mga tagahatol para sa ilang paglilitis, dahil hindi na kailangang alisin ang mga potensyal na tagahatol na hindi pabor sa parusang kamatayan. Pangalawa, ang pag-aalis ng parusang kamatayan ay makakabawas sa ginagastos ng mga county para sa mga tagausig at pampublikong manananggol para sa ilang kaso ng pagpatay ng tao. Ito ay dahil kadalasang gumagamit ng

mas maraming abugado ang mga ahensyang ito sa mga kaso kung saan naghahabol ng parusang kamatayan at mas malaki ang ginagastos para sa mga imbestigasyon at iba pang mga paghahanda para sa yugto ng paghahatol sa mga nasabing kaso.

Mga Bilangguan ng County. Maaari ding mabawasan ang gastos sa bilangguan ng county dahil sa epekto ng panukala sa mga paglilitis ng pagpatay ng tao. Ang mga taong kasalukuyang nakapiit dahil sa paratang na pagpatay ng tao, lalo na ang mga kasong maaaring magresulta sa parusang kamatayan, ay kadalasang nananatili sa bilangguan ng county hanggang sa matapos ang kanilang paglilitis at paghahatol. Dahil iikli ang ilang kaso ng pagpatay ng tao dahil sa pag-aalis ng parusang kamatayan, ang mga taong nagkasala ng pagpatay ng tao ay mas maagang maipapadala sa bilangguan ng estado. Kapag ganoon ang nangyari, mababawasan ang gastos sa bilangguan ng county at lalaki ang gastos sa bilangguan ng estado.

Buod ng Mga Epektong Nauugnay sa Mga Paglilitis ng Pagpatay ng Tao. Sa kabuuan, maaaring mabawasan ng panukala ng milyun-milyong dolyar ang gastos ng estado at ng county taun-taon para sa mga paglilitis ng pagpatay ng tao, sa buong estado. Ang aktwal na bawas ay magdedepende sa iba't ibang salik, kasama na ang bilang ng mga paglilitis ng parusang kamatayan na naganap sana kung wala ang panukalang ito. Dagdag pa rito, ang halaga ng bawas na ito ay maaaring makontra kung hindi na mapipilitan ang mga nasasakdal na umamin ng pagkakasala kapalit ng mas magandang parusa sa ilang kaso ng pagpatay ng tao kapag nawala na ang parusang kamatayan. Kung matuloy sa paglilitis ang mga karagdagang kaso sa halip na maresolba sa pamamagitan ng pakikipag-areglo, madaragdagan ang gastos ng estado at mga county para sa pagbabayad sa mga hukuman, tagausig, at abugado ng depensa, kasama na ang mga bilangguan ng county. Hindi alam kung gaano kalaki ang magiging dagdag sa gastos. Sa karamihan ng mga sitwasyon, malamang na ilipat na lang ng estado at mga county ang mga mapagkukunan na makukuha nila mula sa mga nasabing katipiran patungo sa iba pang mga aktibidad ng hukuman at tagapagpatupad ng batas.

Mga Legal na Pag-apela sa Mga Parusang Kamatayan

Sa paglipas ng panahon, babawasan ng panukala ang mga

PAGSUSURI NG PAMBATASANG MANUNURI

IPINAGPATULUY

gastos sa estado ng Korte Suprema ng California at ng mga ahensya ng estado na kasali sa mga legal na pag-apela sa mga parusang kamatayan. Ang mga matitipid ay aabot ng humigit-kumulang \$55 milyon taun-taon. Gayunpaman, ang mga matitipid na ito ay maaaring bahagyang makontra pansamantala dahil malamang na magpatuloy ang ilang gastos ng estado hanggang sa maresolba ng mga hukuman ang lahat ng kaso para sa mga preso na hinatulan ng parusang kamatayan. Sa katagalan, maliit lang ang magiging gastos ng estado at lokal na pamahalaan—maaaring umabot lang ng ilang milyong dolyar taun-taon—para sa pagdinig ng mga pag-apela mula sa mga karagdagang nasasakdal na hinatulan ng habambuhay na pagkakabilanggo nang walang posibilidad ng parol.

Mga Bilangguan ng Estado

Ang pag-aalis ng parusang kamatayan ay makakaapekto sa mga gastos ng bilangguan ng estado sa iba't ibang paraan. Sa isang banda, ang pag-aalis nito ay magreresulta sa medyo mas mataas na populasyon sa bilangguan at mas malaking gastos dahil ang mga preso na dating hinatulan ng parusang kamatayan ay bibigyan na lang ng sentensya na habambuhay na pagkakabilanggo nang walang posibilidad ng parol. Dahil matagal rin namang nananatili sa death row ang mga preso, malamang ay hindi naman maging ganoong kalaki ang mga gastos na ito. Sa kabilang banda, ang mga dagdag na gastos na ito ay malamang na makontra ng mga matitipid mula sa pag-aalis ng daan-daang preso sa death row. Gaya ng nabanggit na, kadalasan ay mas magastos na ipiit ang isang preso na hinatulan ng parusang kamatayan kumpara sa isang preso na hinatulan ng habambuhay na pagkakabilanggo nang walang posibilidad ng parol, dahil sa mas mahihigpit na pamamaraang panseguridad na ginagamit upang ipiit at bantayan ang mga preso na hinatulan ng parusang kamatayan.

Ang pinagsamang epekto ng mga epekto sa pananalapi na ito ay malamang na magresulta sa katipiran ng estado para sa pagpapatakbo ng sistema ng bilangguan ng estado na nagkakahalaga ng milyun-milyong dolyar taun-taon. Gayunpaman, maaaring maging mas malaki o mas maliit ang mga katipirang ito depende sa dami ng mga pagpatay

na naganap sana dahil sa parusang kamatayan.

Iba Pang Mga Epekto sa Pananalapi

Pagpapatayo ng Bilangguan. Ang panukala ay maaari ding makaapekto sa mga gastos sa pagpapatayo ng bilangguan sa hinaharap, dahil maiiwasan ng estado ang mga gastos sa bilangguan sa hinaharap na nauugnay sa pagpiit ng dumaraming bilang ng mga preso sa death row. Ang laki ng mga nasabing matitipid ay magdedepende sa paglaki ng populasyon ng mga preso na hinatulan ng parusang kamatayan sa hinaharap, kung paano pinili ng estado na ipiit ang mga preso na hinatulan ng parusang kamatayan sa hinaharap, at ang paglaki ng pangkalahatang populasyon sa bilangguan sa hinaharap.

Epekto sa Dami ng Pagpatay ng Tao. Kung magkaroon ng epekto sa mga insidente ng pagpatay ng tao sa California ang pagbabawal sa paggamit ng parusang kamatayan, ang panukala ay maaaring makaapekto sa mga gastos sa hustisyang pangkrimen ng pamahalaan ng estado at lokal na pamahalaan. Ang magreresultang epekto sa pananalapi, kung mayroon man, ay hindi alam at hindi maaaring matantya.

Buod ng Mga Epekto sa Pananalapi

Sa kabuuan, inaasahan namin na mababawasan ng panukalang ito ang mga gastos ng estado at county kaugnay ng mga paglilitis ng pagpatay ng tao, legal na pag-apela sa mga parusang kamatayan, at bilangguan. Ang mga matitipid na ito ay malamang na umabot ng humigit-kumulang \$150 milyon taun-taon sa loob ng ilang taon. Ang mga matitipid na ito sa gastos ay maaaring madagdagan o mabawasan ng ilang milyong dolyar, depende sa iba't ibang salik.

Bisitahin ang <http://www.sos.ca.gov/measure-contributions> para sa isang listahan ng mga komite na binuo unang-una upang suportahan o salungatin ang panukalang ito. Bisitahin ang <http://www.fppc.ca.gov/transparency/top-contributors/nov-16-gen-v2.html> upang maakses ang nangungunang 10 tagaambag ng komite.